

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Ollila, Riitta

Title: Sananvapaus 2000-luvulla

Year: 2023

Version: Published version

Copyright: © 2023 Suomen asianajajaliitto

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Ollila, R. (2023). Sananvapaus 2000-luvulla. *Defensor Legis*, 104(2), 331-337.
https://www.edilex.fi/defensor_legis/1001130007

Sananvapaus 2000-luvulla

Riitta Ollila

Sananvapaus on kehittynyt 2000-luvulla erityisesti viestintäinfrastruktuurin muutosten seurauksena. Painettujen lehtien rinnalle ovat tulleet verkkolehdet. Televisiokanavat ovat laajentaneet tarjontaansa verkkoon ja elokuvien jakelu on siirtynyt teattereista dvd-levyille ja verkkoon. Sosiaalisen median palvelut ovat tarjonneet alustoja ja palveluita ihmisten keskinäiseen viestintään ja keskusteluihin. Keskeisiä lakeja näiden asioiden sääntelyyn ovat:

- sananvapauden käyttöä, vastuita ja pakkokeinoja sääntelevä sananvapauslaki (2003/460)
- verkkoviestinnän infrastruktuurin, televisio- ja radiotoiminnan, tietoyhteiskunnan toimintaa, verkkokauppaa, oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva laki sähköisen viestinnän palveluista (2014/917)
- sananvapauden sisältöä rajoittavat ilmaisurikokset (rikoslaki)
- yksityisyyden suojaa toteuttava tietosuojalaki (2018/1050) ja EU:n tietosuoja-asetus (2016/79)
- viranomaistoiminnan julkisuutta ja salassapitoa sääntelevä julkisuuslaki (1999/621).
- henkisen omaisuuden suoja ja teosten levitystä rajoittava tekijänoikeuslaki (1961/404).

Suomessa rikosoikeus on tarjonnut keskeiset välineet haitallisen ja ei-toivotun viestinnän torjuntaan. 1974 voimaan tullut yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisen kriminalisointi eli ns. Lex Hymy oli varsin ainutlaatuinen siihen aikaan Euroopassa, kun selvitin asiaa 2000-luvun alussa. 1980–1990-luvun rikoslain säännösten kokonaisuudistus tarjoaa edelleenkin keskeisen rungon ilmaisurikoksiin, vaikka yksittäiset säännökset ovat joiltain osin muuttuneet. Käsittelen tässä kunnianloukkausta koskevan oikeuskäytännön muutosta ja kehitymistä sekä vihapuheen ja uhkailuja koskevan käytännön muutosta 2000-luvulla. Käyn läpi joitain internetin ja sosiaalisen median muutoksen mukanaan tuomaa oikeuskäytäntöä näiden välineiden kannalta.

Kunnianloukkauksen muutos

Vaikka rikoslain sananvapautta koskevat säännökset ovat pysyneet perusteiltaan samoina, niiden soveltaminen oikeuskäytäntöön on muuttunut. 2000-luvun alkuvuosina toimittajat saivat tuomioita kunniaa tai yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisestä. Kun näistä sitten valitettiin EIT:een, tuloksena oli langettavia päätöksiä Suomelle sananvapauden rajoittamisesta. Toimittajille on myöhemmin tullut tuomioita kunnianloukkauksista, mutta

erityyppisistä teoista. 2010-luvulla ja sen jälkeen alkoi tavallisille ihmisille tulla tuomioita internetissä tai sosiaalisen median palveluissa tehdyistä kunnianloukkauksista. *Paukun* ja *Puhakaisen* oikeustapausanalyysin mukaan suurin osa kunnianloukkauksista on tapahtunut somessa (28 %), internetissä 10 %, avoimessa henkilöpiirissä 22 % ja suljetussa henkilöpiirissä 21 %. Vain 2 % on tapahtunut joukkotiedotusvälineessä.¹ Kunnianloukkausten toteutumista koskevan oikeuskäytännön muutos heijastaa tavallisten ihmisten toimintaa näissä uusissa välineissä.

Internetissä ja sosiaalisen median palveluissa tapahtuneista mahdollisista kunnianloukkauksista vain pieni osa etenee esitutkintaan ja syytöseen. Esitutkinta jätetään toimittamatta, jos kyse on nimettömästä viestinnästä eikä tekijää löydy kohtuullisin keinoin. Esitutkintaa voidaan myös rajoittaa kustannus/hyöty-perusteella ja teon vähäisyyden takia. Kun vain pieni osa tietoon tulleista ja ilmoitetuista epäilyistä päätyy syyteharkintaan ja oikeudenkäyntiin, ovatko kunnianloukkauksen soveltamiskynnys ja tuomitsemiskriteerit ajanmukaisia? Jos esitutkintaa on rajoitettu teon vähäisyyden takia, onko ilmaisu ollut niin vakava, että teon pitäisi olla rangaistava?²

Korkeimman oikeuden käytännössä on arvioitu kunnian loukkaamisen suhdetta sananvapauteen. Tuomioistuimet ratkaisevat tulkinnallaan kunnian tai yksityiselämän loukkauksen toteutumisen. Onko kyse valheellisesta tiedosta tai vihjauksesta, joka on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä kohdehenkilölle. Tällaisessa tilanteessa arvioidaan ensisijaisesti rikostunnusmerkistön mukaisen teon toteutuminen. Tällaisessa tilanteessa sananvapautta ei arvioida itsenäisesti vaan suhteessa siihen kohdistuvien rikostunnusmerkistön rajoitusten toteutumiseen. Arviointi on käräjä- ja hovioikeuksissa usein ollut kaavamaisista rikostunnusmerkistön toteutumisen tulkintaa ilman että sananvapaus saa painoarvoa. Seuraamuksia on arvioitu pitkälti tunnusmerkistön toteutumisen sisäisin kriteerein.

Vuonna 2013 rikoslain 24 luvun 8 §:n yksityiselämän loukkaavan tiedon levittämiseen 9 §:n kunnianloukkaukseen lisättiin yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettyä ilmaisua koskeva rajoitus, jos sen esittäminen, huomioon ottaen sen sisältö, toisten oikeudet ja muut olosuhteet, ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Tällä oli tarkoitus poistaa rangaistavuus sellaiselta yleiseltä kannalta merkittävältä arvostelulta, jossa kohdehenkilö ei ollut 3 momentissa tarkoitettu vallankäyttäjää. Tapauksissa KKO 2002:55 ja 2005:82 vallankäyttäjän lähipiiriin kuuluneen henkilön yksityiselämään ei sovellettu vallankäyttäjää koskevaa poikkeusta. Tapausta KKO 2005:82 koskevassa langettavassa tuomiossa Saaristo ja muut v. Suomi 12.10.2010 EIT katsoi, että KKO:n enemmistö ei riittävästi painottanut asianomistajan tehtävien poliittista luonnetta. Vallankäyttäjien lähipiiriin kuuluneiden toimijoiden poliittista luonnetta tai paikallisen tason toimijoiden toimintaa ei ole aina osattu riittävästi arvioida vallankäytön kannalta.

¹ Eelis Paukku – Essi Puhakainen, *Kunnia 2020-luvun Suomessa – empiirinen tutkimus kunnianloukkaustuomioista* (www.edilex.fi 16.3.2023 s. 16).

² Kristiina Koivukari ja Sara Lehtilä ovat käsitelleet: *Sattumaa vai yhtenäinen ja perusteltu päätöksäytäntö? – Esitutinnan rajoittaminen vähäisyyden- ja kustannusperusteella kunnianloukkausrikosepäilyissä*, *Oikeustiede Jurisprudentia* 2022 LV.

HE 19/2013 vp mukaan yleistä mielenkiintoa koskevia asioita voivat olla

- poliittinen keskustelu yleensä
- poliittisten vallanpitäjien toimintaa koskeva keskustelu erityisesti
- viranomaisten toimintaa koskeva keskustelu
- liikeyritysten toimintaa koskeva keskustelu
- kirkkojen ja muiden uskonnollisten yhteisöjen toimintaa koskeva keskustelu
- erilaisten järjestöjen toimintaa koskeva keskustelu
- muiden yhteiskunnallisten merkittävien vaikuttajien toimintaa koskeva keskustelu

Ennakkopäätöksessä KKO 2022:1 todettiin, että yleistä mielenkiintoa koskevien asioiden sananvapaus on sama sekä journalistille että muille kaikissa medioissa. EIT:n käytännössä journalistisen tarkoituksen sananvapaussuojaa on tulkittu laajaksi silloin, kun toimittaja vilpittömässä mielessä eettisten vaatimusten mukaisesti esittää yleisölle tietoja ja mielipiteitä yleistä mielenkiintoa koskevista asioista.³ Viestinnän keinojen kehittymisen myötä tavalliset ihmiset pystyvät myös toimimaan journalistista tarkoitusta vastaavalla tavalla.

Toimittaja ja tietokirjailija A oli esittänyt Facebook-ryhmässä kaveripiirilleen halventavia kommentteja natsi, natsipelle ja rasisti B:stä, jolla oli tarkoitus tulla A:n kirjan esittelytilaisuuteen. A oli tuomittu käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa kunnianloukkauksesta. Hän ei ollut tässä tilanteessa toiminut journalistisessa tarkoituksessa, mutta asiaan liittyi yleistä mielenkiintoa toimittajiin kohdistuvan häirinnän kannalta. Korkein oikeus katsoi, että B:n tulee oman menettelynsä vuoksi itsekin sietää kovempaa kritiikkiä omaa toimintaansa kohtaan. Jos henkilö itse käyttää kovaa kieltä, hänen on hyväksyttävä sitä myös muilta. Asianomistaja B oli itse esittänyt julkisessa toiminnassaan provosoivia, tiettyjä ihmisryhmiä halventavia ja vihamielisiä näkemyksiä.

Henkilön omaa toimintaa ja hakeutumista julkisiin tehtäviin voidaan arvioida erilaisten *julkisuuden ja yksityisyyden* piirien kannalta.

- Julkinen piiri tarkoittaa julkista toimintaa. Julkisuuteen on tultu itse, kuten politiikkaan ja työelämään.
- Sosiaalinen piiri tarkoittaa jokapäiväistä elämää, julkisia tapahtumia ja tiloja.
- Yksityinen piiri tarkoittaa sellaista yksityiselämää, jolloin tieto saatavissa vain henkilön omalla myötävaikutuksella.
- Luottamuksellisuuden piiri tarkoittaa henkilötietojen suojaa ja luottamuksellista viestintää.
- Intiimi piiri tarkoittaa yksityiselämän ydinaluetta kuten läheiset ihmissuhteet ja perhesuhteet.

Julkisuuteen tulo voi EIT:n käytännön mukaan olla myös osallistumista suurta julkista huomiota herättävään tilanteeseen. Kun suomalainen tuomioistuimien on katsonut asian kuu-luvan yksityiselämän suojaan, EIT on nähnyt asiaan liittyvän yleistä mielenkiintoa. Potilasturvallisuus (EIT 16.11.2004), kansanedustajan puolison rikostuomio (EIT 16.11.2004), julkisten varojen väärinkäyttö (EIT 10.2.2009) ja valtakunnansovittelijan naisystävän osuus tämän erottamiseen johtaneissa tapahtumissa (EIT 6.4.2010) olivat kaikki yleistä mielenkiintoa koskevia aiheita, joihin liittyvät tuomiot rikkoivat EIS 10 artiklan sananvapauden suojaa.

---

³ Ks. KKO 2022:1 tapauksen kommentti Riitta Ollila (www.edilex.fi/uutiset/73821).

Sosiaalinen piiri tarkoittaa sellaisia jokapäiväisen elämän tapahtumia, jotka tapahtuvat julkisessa tilassa tai ovat muuten julkisia tai useimpien henkilöiden tiedossa. Kuvaaminen julkisessa tilassa on yleensä sallittua. Kuvien julkaisu voi kuitenkin tarkoittaa arkaluontoisten tietojen julkaisua, kuten esimerkiksi onnettomuuksien uhrien kuvat. Tavallisten ihmisten jokapäiväisen elämän tapahtumiin pitää liittyä jotain yleistä mielenkiintoa herättävää ennen kuin tietojen tai kuvien julkaiseminen on hyväksyttävää.

Julkisuudessa tunnettujen henkilöiden eli ns. julkisten yksityiselämän piiriin kuuluvia asioita voidaan julkaista, jos he ovat itse tuoneet samoja asioita julkisuuteen kuten tapauksessa KKO 2013:69. Jopa yksityiselämän ydinalueelle kuuluvia asioita voidaan käsitellä KKO 2011:72 mukaisesti, jos henkilö on itse tuonut niitä esille ja niitä on käsitelty aikaisemmin muissa medioissa.

Suomessa kunnianloukkausta koskevassa säännöksessä ei ole selkeästi eroteltu faktoja ja arvoasetelmia. Vihjaus tai halventaminen voi tarkoittaa molempia tilanteita. Ennakkopäätöksessä KKO 2011:71 arvioitiin faktoja ja arvoasetelmia sekä niihin perustuvia lausumia. Sanomalehdessä ollut työntekijöitä koskevaa haastattelulausuman osaa pidettiin heitä halventavana. Se oli kuitenkin kohdistettu vastaanottokeskuksen työntekijöihin yleisesti ja esitetty julkisessa keskustelussa vastaanottokeskuksen tulevasta sijaintipaikkakunnasta. Halventava lausuma oli luonteeltaan arvoarvostelma ja sen taustalla on ainakin osittain A:n käymiensä keskustelujen pohjalta muodostama käsitys. EIT:n käytännössä on eroteltu faktat ja arvoasetelmat. Faktat voidaan näyttää toteen, mutta arvoasetelmat kertovat puhujan suhtautumisesta kyseisiin faktoihin. Kriittiset ja kielteiset arvoasetelmat voivat olla kohdehenkilölle loukkaavia, vaikka niihin perustuvat faktat olisivat tosia. Arvostelulausuman osoittamista oikeaksi ei voida asettaa lausuman esittämisen ehdoksi. Tällä perusteella syytteet hylättiin.

Kiihottaminen kansanryhmää kohtaan

Kiihottaminen kansanryhmää kohtaan tuli ensimmäisen kerran rikoslakiin 1974/987 13 luvun 5 §:ään kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 1970 pohjalta. 1900-luvun puolella tästä ei juurikaan tullut oikeuskäytäntöä. 2000-luvun puolella lainsäädäntö on muuttunut nykyiseen rikoslain 11 luvun 10 §:n kiihottaminen kansanryhmää kohtaan ja 10 a törkeä kiihottaminen kansanryhmää kohtaan (2011/511). Myös syytteet ja tuomiot kiihottamisesta kansanryhmää kohtaan ovat lisääntyneet. Kiihottaminen kansaryhmää kohtaan tarkoittaa sitä, että uhataan, panetellaan tai solvataan ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella.

Seksuaalisen suuntauksen halventaminen uskonnolliseen vakaumukseen perustuvien mielipiteiden ilmaisemisella on ollut oikeudenkäynnin kohteena tunnettua kansanedustajaa koskevassa tapauksessa. Helsingin käräjäoikeus hylkäsi syytteet, mutta syyttäjä on valittanut asiasta hovioikeuteen.⁴ Tähän liittyi kysymys, voiko Raamatun siteeraaminen ja uskonnollinen puhe olla kiihottamista kansanryhmää kohtaan?

Uskonnollisen vakaumuksen halventaminen on joissain tilanteissa liittynyt kiihottamiseen kansanryhmää kohtaan, jolloin on tuomittu yksin teoin tehdystä uskonrauhan rikkomisesta ja kiihottamisesta kansanryhmää kohtaan, kuten tapauksessa KKO 2012:58.

⁴ Oikeustapauskommentti Riitta Ollila (www.edilex.fi/uutiset/75645).

Tapauksessa KKO 2022:63 vastaaja oli julkaissut ja levittänyt muun muassa avoimella YouTube-kanavallaan videoita erään henkilön pitämistä kahdesta englanninkielisestä puheesta, jotka vastaaja oli tekstittänyt eri kielille. Videoilla esiintynyt puhuja oli muun ohella solvanut maahanmuuttajia ja islaminuskoisia ihmisiä. Korkein oikeus katsoi, että vastaaja oli syylistynyt menettelyllään kahteen kiihottamiseen kansanryhmää vastaan. Vastaaja oli saattanut videot muun muassa suomenkielisen yleisön saataville. Tapauksen vastaaja oli sama kuin KKO 2022:1-tapauksen asianomistaja.

Kiihottaminen kansanryhmää vastaan liittyy laajempaan vihapuhetta koskevaan tarkasteluun. Oikeusministeriö on tehnyt selvityksen tekoälyn hyödyntämisestä vihapuheen seurannassa, 2021:25. Jos tekoälyä käytettäisiin vihapuheen automaattiseen moderointiin, olisiko kyse EU:n tietosuojasetuksen 22 artiklan tarkoittamasta automatisoidusta yksittäispäätöksestä. 22. artikla edellyttää, että automaattisella käsittelyllä on henkilöä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa henkilöön merkittävästi. Keskustelupalstoilla ja sosiaalisen median sivustoilla voi olla käytössä ennakkoon tai jälkikäteen tapahtuva moderointi. Ilmaisujen tai kuvien poisto vastaa tällöin ennako- tai jälkikäteissensuuria.

Hakukoneet ja alustanpitäjät käyttävät jo nyt algoritmeja sisältöjen suodattamiseen ja poistamiseen. Verkkosivustojen ylläpitäjät voivat laatia sisältöjen poistamista koskevat periaatteet ja julkaista ne käyttäjien saataville.⁵ Tähän nähden kenelläkään ei ole oikeutta saada viestejään tietylle toisen ylläpitäjän hallinnoimalle verkkosivustolle. Tässä mielessä tekoälyn käyttö verkkosivustojen sisältöjen poistamisessa ei olisi sellaista automaattista käsittelyä, joka vaikuttaisi merkittävästi sisältöjä sivustolle tarjoavaan henkilöön. Erilaisiin väestöryhmiin kohdistuvassa vihapuheessa kyse ei yleensä ole henkilötiedoista niin, että mainittaisiin yksittäisiä henkilöitä nimeltä ryhmän edustajina. Tällaisessa tekoälyn tai algoritmin suorittamassa karsinnassa olisi hyvä olla mahdollisuus vaatia ihmisen suorittamaa käsittelyä, jos ei ole tyytyväinen karsintaratkaisuun.

Sananvapauslain 18 § antaa mahdollisuuden hakea verkkoviestin jakelun keskeyttämistä tuomioistuimelta, jos viestin sisältö on rangaistava. Tämä oikeus vastaa sitä, että rikollinen ja lainvastainen sisältö ei saa sananvapauden suojaa. Kun julkaisijaan, ohjelmatoiminnan harjoittajaan tai palvelun ylläpitäjään voidaan kohdistaa tällainen vaatimus, on näillä tahoilla oikeus itse poistaa lainvastainen sisältö ennakolta, jotta vaatimuksia ei tarvitsisi kohdistaa heihin. Tässä mielessä voidaan pitää hyväksyttävänä, että tekoälyn suorittamaa automaattista päätöksentekoa voidaan käyttää rikollisen ja laittoman sisällön poistamiseen, koska sillä voidaan torjua mahdollisia poistovaatimuksia.

Tietosuoja-asetuksen 21 artiklassa vahvistettiin henkilön oikeus vastustaa itseään koskevaa henkilötietojen käsittelyä eli oikeus tulla unohdetuksi. EU:n tuomioistuimen Google Spain SL (asia C-131/12) tuomiossa 13.5.2014 vahvistettiin EU:n perusoikeusasiakirjan 7 ja 8 artiklaan perustuva oikeus tulla unohdetuksi. Rekisteröity voi perusoikeusasiakirja 7 ja 8 artiklan perusoikeuksien suhteen vaatia, ettei häneen liittyviä tietoja aseteta suuren yleisön saataville hakutulosten luetteloon. Googlea pidettiin tietosuojadirektiivin mukaisena rekisterinpitäjänä, jonka on yksittäisen henkilön esittämän vaatimuksen perusteella arvioitava, ovatko hakutuloksissa henkilöön liittyvät linkkien sisältämät tiedot ajanmukaisia, olennaisia, virheellisiä tai puutteellisia. Tämäkin ratkaisu tukee sitä, että oikeus vaatia

⁵ Päivi Korpisaari, Sananvapaus verkossa – Yksilöön kohdistuva vihapuhe ja verkkoalustan ylläpitäjän vastuu. Lakimies 7–8/20219, s. 950.

virheellisten ja puutteellisten tietojen poistoa vastaa myös rekisterinpitäjän oikeutta poistaa vanhentuneita ja virheellisiä tietoja.

Laiton uhkaus

Internetin ja sosiaalisen median vihapuheisiin liittyvät henkilöihin kohdistuvat uhkaukset. Rikoslain 25 luvun 7 §:n laiton uhkaus on pääosin ollut asianomistajarikos. Uhkaus on edellyttänyt, että uhatulla on perusteltu syy pelätä turvallisuutensa olevan vaarassa. KKO 2013:50 mukaisesti uhkauksen pitää tulla uhattavan tietoon, jotta rikostunnusmerkistö täyttyisi.⁶ Virallisen syyttäjän syyteoikeutta laittomasta uhkauksesta laajennettiin rikoslain 25 luvun 9 §:n muutoksella 2021/698, kun uhkaus on kohdistunut henkilöön työtehtävän tai julkisen luottamustehtävänsä vuoksi eikä rikoksentehtäjä ole saman työnantajan palveluksessa.

Uhkauksia kohdistuu julkisissa työtehtävissä toimiviin ja julkisuudessa kannanottoja esittäviin, kuten toimittajiin, tutkijoihin ja poliittisiin päättäjiin. Näillä voi olla yleistä keskustelua hiljentävää vaikutusta, jos kohdehenkilöt eivät uhkausten takia uskalla osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun siinä määrin kuin heillä muuten olisi edellytyksiä. Kohdeviestinnän keinoin esitetyt uhkaukset herättävät henkilössä epävarmuutta, vaikka uhkausten toteutusta on vaikea arvioida. Myös virkamiehet, sosiaalityöntekijät ja tuomarit voivat saada uhkailuja, vaikka he tekevät henkilöitä koskevia päätöksiä työn puolesta eivätkä pyri tällä osallistumaan julkiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Tuomariliitto, Juristiliitto, Suomen poliisiliitto ja Journalistiliitto ovat esittäneet rangaistavaksi sitä, että henkilöön kohdistetaan viestejä tai kehoitetaan kohdistamaan viestejä tämän työtehtävien perusteella.⁷ Maalittaminen on tietoverkoissa tapahtuvaa järjestelmällistä toimintaa, jossa kohdetta uhataan tai loukataan esimerkiksi levittämällä hänen yksityiselämänsä kuuluvia tietoja tai esittämällä hänestä perättömiä tai muuten halventavia tietoja. Maalittamisella pyritään vaintamaan kohde tai muuten vaikuttamaan hänen toimintaansa.

Näihin työnsä takia uhkailuja ja lukuisia viestejä saavien osalta on noussut keskusteluun, pitäisikö erikseen kriminalisoida maalittaminen, joka tarkoittaa kehoituksia lähettää häiritseviä viestejä jollekin kohdehenkilölle. Monet nykyiset rikostunnusmerkistöt vastaavat sitä, kuten kunnianloukkaus, laiton uhkaus ja vainoaminen. KKO 2022:8 tulkinta vainoamisesta vastaa osittain niihin toiveisiin, joita maalittamisen kriminalisointiin kohdistuu. Olen Edilexin oikeustapauskomentissa KKO 2022:8 käsitellyt vainoamisen soveltuvuutta maalittamistilanteisiin.⁸ Vainoaminen tarkoittaa toimintaa, jossa joku toistuvasti uhkaa, seuraa, tarkkailee, ottaa yhteyttä tai muuten näihin rinnastettavalla tavalla oikeudettomasti vainoaa toista. Vainoaminen vastaa yhden henkilön toistuvaa toimintaa, mutta laajoihin ryhmiin koskevia kehoituksia viestitellä yhdelle kohdehenkilölle ei vainoaminen suoranaisesti kata.

⁶ A oli kirjoittanut internetin keskustelupalstalle kirjoituksen, joka oli sisältänyt pääministeriin ja valtiovarainministeriin sekä eduskunnassa työskenteleviin henkilöihin kohdistuneita vakavia uhkauksia. Poliisi oli toimittanut kirjoituksen valtioneuvoston ja eduskunnan turvallisuudesta vastanneille henkilöille. Uhkausten kohteet eivät olleet tienneet kirjoituksesta.

⁷ Vierashuoneessa OTT Riitta Ollila: KKO:2022:9 – voiko maalittaminen olla vainoamista (www.edilex.fi/uutiset/75177).

⁸ Oikeustapauskomentti Riitta Ollila (www.edilex.fi/uutiset/75177).

Maalittamisen kriminalisointia koskevat vaatimukset tuovat mieleen toiveen, pitääkö kunnian ja yksityiselämän suojaa turvaavien sekä muiden epämiellyttävää viestintää torjuvien rangaistushkien sateenvarjon olla niin aukoton, ettei mitään pahaa pääsisi läpi. Suomessa halutaan, että poliisi ja syyttäjät hoitaisivat kaiken pahan pois. Siviilioikeudellisia keinoja ei ehkä haluta käyttää, vaikka se olisi mahdollista joissakin asioissa. Internetin ja sosiaalisen median viestinnässä kaikkea ei ole mahdollista selvittää eivätkä poliisin resurssit riitä kaiken epämiellyttävän viestinnän tutkimiseen. Viestinnän keinot ja painopisteet muuttuvat myös jatkuvasti, joten uudet ongelmat herättävät enemmän huomiota.